

СТАНОВИЩЕ

от д-р Тихомир Николов Митев,
доцент в Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата
докторска програма *Социология*

Автор: Венелин Василев Петров

Тема: *ДИЛЕМИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД КОМЕРСИАЛНАТА АКАДЕМИЧНА НАУКА В БЪЛГАРИЯ*

Научен ръководител: доц. д-р Тихомир Николов Митев, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-21-1942 от 07.11.2024 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *ДИЛЕМИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД КОМЕРСИАЛНАТА АКАДЕМИЧНА НАУКА В БЪЛГАРИЯ* за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки , професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, докторска програма Социология. Автор на дисертационния труд е Венелин Василев Петров – докторант на самостоятелна подготовка към катедра Приложна и институционална социология с научен ръководител доц. д-р Тихомир Николов Митев от ВУ Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”.

Представеният от Венелин Василев Петров комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;

- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет (само за докторантите зачислени до 04.05.2018 г.);

Докторантът е приложил 2 броя студии (едната на английски език) в съавторство и 2 статии по темата на дисертацията.

Познавам Венелин Петров от студентските му години в специалност Социология, отпреди около 20 години. Още тогава той демонстрираше потенциал, качества и умения на талантлив изследовател, които разгърна в годините след завършването на бакалавърската си степен, когато сме работили в екип по различни изследователски проекти – национални и международни. През 2016 г., на една достатъчно зряла възраст, Венелин Петров бе зачислен като докторант на свободна подготовка, а аз убедено приех да бъде негов научен ръководител. По време на обучението си той доразви тези качества, като успя да завърши един много сериозен труд.

2. Актуалност на тематиката

Областта, темата и поставения в дисертационния труд изследователски проблем са несъмнено актуални в научен и научно-приложен план. Те са слабо проучвани у нас и в същото време – актуални и значими на световно ниво.

Намирам за изключително ценен избора на проблематика на изследването поради няколко основни причини:

- 1) тя се позиционира в граничните интереси на икономиката и социологията и изисква интердисциплинарен подход;
- 2) засяга ключови проблеми на съвременните развити икономики и общества – знанието, иновациите, растежа и т.н.;
- 3) предполага систематизация и анализ на актуалните концепции за изграждане на икономики, базирани на знание;
- 4) разглежда ролята на научните институции в тези процеси, тяхното място в конфигурациите и трансформациите на националните политики и стратегии за постигане на иновационно базирано икономическо развитие и социална промяна.

Всичко това е залог за значимост на проведеното дисертационно изследване: в научно отношение – като „ревизия“ на съществуващите иновационни парадигми, фокусирани върху ролята на научните институции като двигател за икономическо развитие и растеж; в научно-приложно отношение – като амбициозен опит за критически обоснована „пътна карта“ за редакция на съществуващите политики и стратегии в областта.

3. Познаване на проблема

Докторантът демонстрира отлично познаване на проблема и водещите съвременни концепции, посветени на неговото разбиране. Помоему това е и една от най-силните черти на този труд – мащабният и задълбочен критически преглед на литературата и съществуващите изследвания в областта (при това изключително на английски език). Именно това осигурява и „гръбнака“ на изследването.

4. Методика на изследването

Избраната от докторанта методика на изследване позволява ли постигане на поставената от него цел? Макар никъде да не е формулирана точно така, аз приемам целта на изследването по следния начин: верификация на ефективността от транспонирането на акта Бей-Доул като ключова политика за иновационно базирано икономическо развитие. Оттук, в голяма степен приемам избраната методология (дискурс анализ на стратегически документи, критически анализ върху съществуващите концепции, посветени на отношението между знание, технологични иновации и икономическо развитие и ролята на университетите и публичните изследователски институти, вторичен анализ на данни, както и изследване на случаи в рамките на проведени от докторанта изследвания) като адекватна. С оглед на поставените цели и задачи обаче, намирам за известна слабост на изследването сравнително старите емпирични данни, т.е. липсата на актуално емпирично изследване (изследване на случаи и/или анализ на данни за комерсиалната активност на публичните изследователски институции), засягащо днешната картина на проблема в България.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд се състои от 185 страници, структурирани във Въведение, Три глави, заключение под формата на Изводи и препоръки, както и задължителните атрибути – заглавна страница, съдържание, приложения с приносите на изследването и библиография. Тази структура отговаря на „каноните“ за разработване на дисертация и въпреки пестеливия обем, намирам изследването за добре оформено и завършено.

Поради ограниченията на жанра и за да не преразказвам съдържанието на работата по-надолу ще се насоча директно към оценката ми, като резюмирам някои от силните и слаби

страни на работата. Държа да подчертая, че някои от тях са вече споделяни с докторанта (докато изпълнявах задълженията си като негов научен ръководител), а други – не. Някои от последните възникнаха при поредния прочит на труда, при подготовката на настоящото становище.

Сред достойнствата на дисертационното изследване бих посочил:

- преди всичко много добре фокусирания аналитичен поглед върху добре ограничен следователски проблем;
- много добре оформените изложение и структура на труда, без излишни отклонения;
- въвличането на интердисциплинарен инструментариум;
- много добре построената заключителна част с изводи и препоръки (която в голяма степен е все още чужда у нас) и много добре формулираните приноси.

В съдържателен план мога да посоча конкретно:

- споменатия вече мащабен критически преглед на литературата и съществуващите изследвания и задълбочен анализ върху поставения проблем;
- генеалогичният прочит, разкриващ корените на доминиращия у нас неформален технологичен трансфер, анализиран като форма на импринтинг;
- извяването на проблема за институционалната устойчивост и „откатът“ на локалните, „туземни“ съпротиви срещу несвойствени за социалния контекст политики;
- очертаната необходимост от търсене на „трети път“ между формалния и неформалния технологичен трансфер;

Недостатъци:

- относително старите данни, с които работи. Това са данни, добити от изследвания, проведени преди повече от десет години;
- липсата на данни за опита на съществуващите спин-оф компании, офиси за технологичен трансфер у нас, както и данни за регистрираните патенти от учени и изследователи;
- изводите са базирани предимно на изведените заключения в различни стратегически документи, докато по-скромнен дял имат конкретни емпирични данни от проведени изследвания.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е приложил 2 броя студии в съавторство (придружени с разделителни протоколи) и 2 статии, които експлоатират проблеми по темата на дисертацията. Една от студиите е на английски език, публикувана в престижното списание „Minerva“ и получила значим отзвук и цитируемост. Приложената към документацията на конкурса наукометрична справка, показва, че изискванията на нормативната уредба са покрити.

Въпреки че публикациите са отпреди повече от десет години, те съдържат ценни находки и значими резултати, които обосновано намират присъствие и развитие и в дисертационния труд. Като съавтор в две от публикациите съм длъжен да заявя, че Венелин Петров бе равностоен участник в разработването им, бидейки част от изследователския екип, работил по проект по Шеста рамкова програма на ЕС.

7. Автореферат

Авторефератът е изготвен според изискванията на действащите нормативни актове. Синтезирано и в пълнота са изложени съдържанието, темата, предмета и проблема, целите и метода, структурата и хода на изследването. Отразени са основните резултати от изследването; приносните моменти са прецизно формулирани и отразяват постиженията на автора.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Трудът „Дилеми и предизвикателства пред комерсиалната академична наука в България“ е висококачествен. Задълбоченият анализ на политиките и документите в областта на изследванията на – най-общо и грубо казано – академичния комерсиален технологичен трансфер и мащабното и задълбочено критическо проучване на литературата по темата, предизвикателните и остри тези и смели препоръки, които докторантът издига, са безспорен атестат за потенциала на работата и необходимостта от нейното публикуване като монография. Също така, считам, че постигнатите резултати следва да бъдат публикувани и в релевантните високоранкирани списания. Убеден съм, че те биха възбудили дебати и дискусии. Нямам съмнения, че този труд ще има ефект върху по-нататъшните изследвания на изкушените от областта учени, както и върху създателите на иновационни политики, а и – генерално – сред всички заинтересовани страни.

Отвъд това, намирам за важно в последващите си занимания с темата Венелин Петров да доразвие постигнатите резултати от силния критически анализ на литературата и политиките в областта, като се фокусира върху изучаване на конкретни случаи на комерсиален академичен технологичен трансфер в съвременната емпирична реалност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд „Дилеми и предизвикателства пред комерсиалната академична наука в България“ е свидетелство, че Венелин Петров притежава солидни качества и професионални умения на завършен изследовател.

С оглед на гореизложеното и независимо от споделените критични бележки, без колебания давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Венелин Василев Петров в област на висше образование: *Социални, стопански и правни науки*, професионално направление *Социология, антропология и науки за културата*, докторска програма *Социология*.

22.01. 2025 г.

Изготвил становището:

(подпис)

Доц. д-р Тихомир Митев